

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

[Cilt/Volume: 7, Sayı/Issue: 3, Aralık/December 2023]

Yasin UYSAL

<https://orcid.org/0000-0002-0189-6414>

Doktora Öğrencisi,
yasinuysalsh@gmail.com
Ege Üniversitesi
<https://ror.org/02eaafc18>

Sarpkaya, Seçkin & Solmaz, Erhan (2023). Behlül Dâna Fıkraları: Azerbaycan ve İran Türklerinin Fıkralarında Bir "Deli Görünümlü Dâhi" Tipolojisi. Divan Kitap, 148 s. ISBN 978-605-72529-4-4

Sarpkaya, Seçkin & Solmaz, Erhan (2023). Behlül Dana Jokes: A "Crazy-Looking Genius" Typology in the Jokes of Azerbaijani and Iranian Turks. Divan Kitap, 148 p. ISBN 978-605-72529-4-4

Kitap İncelemesi | Book Review

Geliş Tarihi | Date Received: 15.11.2023

Kabul Tarihi | Date Accepted: 25.11.2023

Yayın Tarihi | Date Published: 30.12.2023

Atıf | Citation

Uysal, Y. (2023). Sarpkaya, Seçkin & Solmaz, Erhan (2023). Behlül Dâna Fıkraları: Azerbaycan ve İran Türklerinin Fıkralarında Bir "Deli Görünümlü Dâhi" Tipolojisi. Divan Kitap, 148 s. ISBN 978-605-72529-4-4. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 7(3), 2901-2908. <https://doi.org/10.34083/akaded.1390979>

Uysal, Y. (2023). Sarpkaya, Seçkin & Solmaz, Erhan (2023). Behlül Dana Jokes: A "Crazy-Looking Genius" Typology in the Jokes of Azerbaijani and Iranian Turks. Divan Kitap, 148 p. ISBN 978-605-72529-4-4. *Journal of Academic Language and Literature*, 7(3), 2901-2908. <https://doi.org/10.34083/akaded.1390979>

Kitap İnceleme Bilgisi | Book Review Information

Değerlendirme Review Reports	Çift Tarafli Kör Hakemlik (İki Dış Hakem) Double-blind. (Two External Referees)
Etik Beyan Ethics Statement	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur Ethical principles were followed during the preparation of this study
Etik Kurul Belgesi Ethics Committee Approval	Makale, Etik Kurul Belgesi gerektirmemektedir Article does not require an Ethics Committee Approval.
Etik Bildirim Complaints	adeddergi@gmail.com
Çıkar Çatışması Conflicts of Interest	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest
Benzerlik Taraması Similarity Checks:	Yapıldı Yes - iThenticate
Telif Hakkı ve Lisans Copyright & License	Yazarlar, dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler. Bu çalışma Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası lisansı altında yayımlanır Authors publishing with the journal retain the copyright. This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International

© Seçkin SARP KAYA | Creative Commons [Attribution-NonCommercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Fıkralar anonim Türk edebiyatının mizaha dayalı en eski ve de etkili türüdür. Türk edebiyatı tarihi içerisinde fıkralar ile ilgili ilk araştırma ve derlemeler 11. yüzyıla kadar uzanmakta olup bu tür ile ilgili yazılı ilk örnekler Divanü Lügati't Türk'te görülmektedir. Devamında gelişen yüzyıllar boyunca da söz konusu bu tür ile ilgili pek çok sözlü veya yazılı kültür ürünü ortaya çıkmıştır.

“Kısa hikâye, masal, kıssa” (Develioğlu, 2006, s. 265) anlamlarına gelen ve Arapça kökenli bir kelime olan fıkra günümüz Türkiye Türkçesinde yaygın bir şekilde kullanılmakta olup daha eski dönemlerde “latife” veya “letâif” olarak da kullanılmıştır. Terimsel anlamda fıkra şu şekilde açıklayabiliriz: “Fıkralar; genellikle sözlü gelenekte kimliği bilinmeyen kişiler tarafından ve bazıları da yazılı olarak belli yazarlar tarafından yaratılan;

bazı anlatıcıları belli bir repertuara ve anlatma kabiliyetine sahip kişiler olsa da profesyonel bir anlatıcı tipi olmadığı için herkes tarafından uygun bir ortamda anlatılabilen (konuşma içinde örnek vermek, sosyal, iktisadi, ve siyasi konularda ders vermek ve eleştiride bulunmak vb. gibi); günlük konuşma dilinde veya yazılı olanları nesir şeklinde; halkın estetik ve mizah anlayışını fıkra tipi adı verilen tanınmış tipler veya yerel karakter etrafında aktaran; toplumsal hayatı sarsan olaylardan bireysel deneyimlere kadar geniş bir konu yelpazesine sahip, hacim bakımından diğer anlatı türlerine göre daha kısa olmakla birlikte yoğun bir anlam içeren; eğlendirmek, güldürmek, ders vermek ve eleştirmek gibi işlevlere sahip anlatmalardır (Ekici vd., 2020, s. 362).”

Fıkralar hemen hemen her konu etrafında şekillenebilmekte olup fıkralarda yer alan karakterler gerçek ya da gerçek dışı şahıslar olabilir. Bu şahıs kadrosu günlük-gerçek hayattaki karakterlere, dinî özellik taşıyan tiplere ve yönetimle sorunu olan kişilere dayanabilmektedir. Bahsedilen bu özellikler doğrultusunda pek çok fıkra tipi vardır. Söz konusu bu tiplerden biri de Behlül Dâna'dır. Behlül Dâna'yı konu edinen anlatı ve eserler birkaç makale ve bildiri çalışması içerisinde incelenmiş olup bunların çoğu divan edebiyatı ve ilâhiyat merkezli çalışmalardır. Türk halk edebiyatı ürünlerinde de Behlül Dâna fıkraları bulunmaktadır. Söz konusu bu anlatılar şimdiye kadar farklı farklı eserlerin içerisinde çok az sayıda yer almıştır. Fikret Türkmen 1996 yılında Anadolu Mizahında Bazı İnan ve Arap Kökenli Mizah Tipleri adlı makalesinde mizahî bir tip olarak Behlül Dâna'dan bahsetmiştir (Türkmen, 1996, s. 6).

BEHLÜL DÂNÂ FIKRALARI

Seçkin Sarpkaya – Erhan Solmaz

Türk kültüründeki bu fıkralar çoğunlukla Azerbaycan ve İran Türkleri arasında yaşamaktadır. Ancak şimdiye kadar Azerbaycan ve İran Türk sahalarındaki Behlül Dâna fıkraları hakkında bir çalışma yapılmamıştır. Ayrıca Behlül Dâna’yı bir fıkra tipi olarak ele alan müstakil bir çalışma da yoktur. Bu eksikliği gören Sarpkaya ve Solmaz Behlül Dâna’yı müstakil bir fıkra tipi olarak değerlendirme ve de yapı-içerik incelemesi amacıyla, ele aldığımız bu kitabı ortaya koymuşlardır. Geçtiğimiz aylarda Seçkin Sarpkaya ve Erhan Solmaz tarafından yayımlanıp Türkoloji alanına sunulan Behlül Dâna Fıkraları: Azerbaycan ve İran Türklerinin Fıkralarında Bir “Deli Görünüşlü Dâhi” Tipolojisi adlı eser yukarıda bahsedilen eksikliği gidererek Behlül Dâna anlatılarını halk edebiyatı-halk bilimi bağlamında bilim dünyasına kazandırmıştır. Söz konusu kitap 2023’ün Ağustos ayında Divan Kitap yayınlarından çıkmıştır. Kitabın editörlüğünü ise Emine Varışoğlu Sarpkaya üstlenmiştir.

Sarpkaya ve Solmaz tarafından ortaya konan bu kitap genel itibariyle “Sınırları Aşan Gülmeceler: Türk Halk Bilgisinde Fıkra ve Fıkra Tipleri”, “Deli Mi, Dâhi Mi? Gerçekte ve Tahkiyede Türk Halk Bilgisinin Ortak Fıkra Tiplerinden Behlül” ve “Deli Görünüşlü Dâhi Behlül’ün Fıkralarındaki Tipolojisi” adlı üç ana bölümden oluşmaktadır. Ancak “Ön Söz” ve “Giriş: Deli Görünüşlü Dâhi Behlül’ü Anlatırken Ne İstedik? Ne Yaptık?” adlı başlangıç kısımları üç ana bölüm gibi önemli bilgiler ve açıklamalar içermekte olup atlanmadan okunması gereken özelliktedir. Bunun yanı sıra sonuç ve kaynaklar bölümlerinin sonunda yer alan “Behlül Dâna Fıkraları: Metinler” ismi ile Behlül Dâna ait ve çalışma içerisinde bazıları daha önceki bölümlerde de bahsedilen önemli sayıda fıkra metinleri yer almaktadır. Kitabın önsözünde gülme ve mizah kavramlarını ele alarak başlayan Sarpkaya ve Solmaz, “Azerbaycan ve İran sahasında Behlül Dâna/Dâneninde/Divâne adlarıyla anılan fıkra tipiyle ilgili anlatılmış ve bu sahalardan derlenip yazıya geçirilmiş fıkralardaki Behlül Dâna tipini ortaya koyan tipolojik özellikler ve onu yaratan kavram dünyasının ikili karşıtlığını oluşturan şahıs kadrosunun (s. 12)” incelendiğini belirtmişlerdir.

İncelenen bu kitabın giriş bölümü ise temel olarak fıkranın hem güldürme hem de eleştiri yönüne dikkat çekerek başlamaktadır. “Yapı olarak kısa ve içerik bakımından da hayata dair her şeyi gülme ve eleştiri ekseninde ele alan fıkra türünün işlevleri gülme, güldürme, bunlara bağlı bir şekilde eleştirme, uyarma, açıklama, ders vermedir (s. 13)”. Bu türdeki açıklamanın ardından da güldürme ve eleştirmeyi gerçekleştiren “fıkra tipi” üzerinde durulmuştur. Sarpkaya ve Solmaz’ın açıklamalarından hareketle fıkra tipinin halkın sözcüsü olup söylenmeyenleri söyleyen, tahkiyeyle birlikte güldürürken düşündürülen, yanlış giden bir durumu düzeltmek amacıyla yeren ve bunları üstün zekasıyla yapan kahraman olduğunu anlamaktayız. Bu bakımdan fıkra tipi “tek kişi değildir, kendi başına bir topluluk hâline gelmiş ve mekân ve zamanı aşan bir kahraman (s. 14)” biçimindedir. Bunların ardından çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi aktarılmıştır. Yukarıda da belirtildiği üzere şimdiye kadar Azerbaycan ve İran Türk sahalarındaki Behlül Dâna fıkraları hakkında bir çalışmanın yapılmamış olması, Behlül

Dânâ'yı bir fıkra tipi olarak ele alan ve de onun tipolojisini inceleyen müstakil bir çalışmanın da eksikliği bu kitabın oluşum amacını etkilemiştir.

Bunun yanı sıra kitabın tek amacı Behlül Dâna fıkralarını sözlü ve yazılı kaynaklardan derleyip bunları incelemek değildir. Yapılan bu çalışma ile birlikte Behlül Dâna fıkralarındaki mizah ve bu mizahın unsurları da okuyucuya sunulmuştur. Fıkra türü için mizah vazgeçilmez bir unsurdur. Çünkü fıkrayı fıkra yapan ve bu türün vazgeçilmez olmasını sağlayan mizahtır. Sarpkaya ve Solmaz'a göre mizah "komik olan, güldüren ve bu esnada eleştiren, uyarıcı, düşündürücü ve düzelten ya da en azından düzeltme yolunda kapı açan, adımlar atan bir olgudur" ve "bu olgunun sözlü kültürdeki en etkili ürünü fıkradır" (s. 13). Yazarlar tüm bu inceleme ve yaklaşımlarında estetiksel boyutu da göz ardı etmemişlerdir.

Çalışmanın kapsamı şimdiye kadar Azerbaycan ve İran Türk sahasındaki sözlü kültürden yazılı kültüre aktarılan Behlül Dâna fıkralarını içermektedir. Türkiye, Azerbaycan ve İran'da yayımlanan çalışmalardan tespit edilen toplam 82 fıkra metnine kitap içerisinde yer verilmiştir. Kitap içerisine alınan metinler Latin harfli olup Azerbaycan ve İran Türklerinin şiveleri ile aktarılmıştır. İlk başta metinlerin neden Türkiye Türkçesi ile verilmediği yadırganabilir. Ancak tespit edilen metinlerin bu şekilde verilmesi doğru bir karar olmuştur. Çünkü böylelikle fıkraların formatı bilinçli bir şekilde bozulmamıştır hem de Azerbaycan ve İran Türklerinin şivesinde olmasına rağmen diğer Türk toplumları tarafından kolay anlaşılabilirliği görülmüştür. Çünkü ele alınan metinler Türkiye, Azerbaycan ve İran sahasındaki tüm Oğuz Türkleri tarafından okuyup-dinlenip anlaşılabilir seviyededir. Yöntem kısmında ise kitap içerisinde kullanılan plan ve sıralama ele alınmıştır. Ayrıca bu kısımda her iki yazarın da eş değer bir katkı sağladıkları belirtilmiştir.

Sınırları Aşan Gülmeceler: Türk Halk Bilgisinde Fıkra ve Fıkra Tipleri adlı birinci bölümde ilk olarak, fıkra türünün kaynağının mizah olduğu görülüp mizahın tarihsel gelişimi üzerine durulmuştur. Bunun ardından Türk halk bilimi çalışmalarında fıkra türü üzerine yapılan incelemeler ve çalışmalar aktarılmıştır. Bu aktarımlar Pertev Naili Boratav, Dursun Yıldırım, Metin Ekici ve Gülin Ögüt Eker'in çalışmaları üzerinden yapılmıştır. Fıkra üzerine yapılan inceleme ve çalışmalardan sonra Türk halk bilimindeki çeşitli fıkra tipleri ve bu tiplerin özellikleri incelenmiştir. Genel itibari ile Nasreddin Hoca, Bektaşî, Meşrep, Esenpolat, Mehmet Araz Aga gibi Türk dünyasından fıkra tipleri bu kitap içerisinde değerlendirilmiştir.

Kitabın ikinci bölümü olan Deli Mi, Dâhi Mi? Gerçekte ve Tahkiyede Türk Halk Bilgisinin Ortak Fıkra Tiplerinden Behlül adlı kısımda Behlül ifadesinin anlamı, Behlül Dâna'nın tarihi kişiliği ve halk edebiyatı kültürü içerisinde Behlül Dâna fıkraları üzerinde durulmuştur. Bu kısımdaki yapılan açıklamalar ve orijinal tespitler gelecekte yapılacak olan Behlül Dâna fıkraları hakkındaki çalışmaları oldukça etkileyecektir.

Sarpkaya ve Solmaz'ın bu bölümün giriş paragrafındaki şu açıklamaları Behlül Dâna fıkra tipi hakkında yapılmış, belki de yapılabilecek en doğru tespitleri içermektedir: "Türk Dünyası halk bilgisinin ortak fıkra tiplerinden biri de Behlül'dür. O Azerbaycan,

İran, Türkiye gibi Türk dünyasının değişik bölgelerinde, sözlü kültür ürünlerinde kendine yaşam alanı bulmuş bir şahsiyettir. Tam olarak ne zaman ve nerede doğduğu bilinmeyen Behlül hakkında Halife Reşid’in kardeşi veya İmam Cafer Sadık’ın talebesi olduğu gibi rivayetler bulunmaktadır. O, her ne kadar görünüş ve davranış olarak ‘deli’ye benzetilse de yaşanan olaylar karşısında verdiği cevaplarla dâhi bir kişi olduğunu ispatlamıştır. Behlül, yöneticilerin yanlış tutumları karşısında bir düzeltici konumundadır ve fıkralarda dini ve politik kişiliğinden öte divane görünümlü halk filozofudur. Behlül gerek Türkiye gerek Azerbaycan gerekse İran sahasında toplulukların otoriteye karşı sözcüsü konumundadır (s. 35).”

Behlül Dâna Türk kültürüne ve tarihine ait bir figür değildir. Ancak kitapta da belirtildiği gibi Behlül Dâna, tarihteki gerçek şahsiyetini aşır “Behlül” betimlemesi ile birlikte geniş bir coğrafyaya bir fıkra tipi olarak yayılmıştır. Bu bakımdan Arap kökenli olduğu düşünülen bir kişi ileriki yüzyıllarda Arap, Fars ve Türk kültüründe bir fıkra tipi olarak karşımıza çıkmaktadır. Türk halk anlatmaları içerisinde de özellikle Azerbaycan ve İran Türkleri arasında Behlül Dâna fıkraları önemli bir konumdadır. Bu durumu fark eden Sarpkaya ve Solmaz hem İran hem de Azerbaycan kültüründeki sözlü ve yazılı Behlül Dâna fıkralarını toplayıp üzerinde bilimsel incelemelerde bulunarak halk bilimi alanında özgün bir çalışmayı ortaya koymuşlardır.

Sarpkaya ve Solmaz genel itibari ile fıkra tiplerinin tarihte belirli bir zaman ve mekânda gerçek kişilere dayandığını dile getirip Behlül Dâna hakkındaki çeşitli kaynaklara bakıldığında onun da tarihte yaşamış biri olabileceğini belirtmektedir. “Bir noktadan sonra Behlül Dâna kolektif bir tip hâline gelmiş ve belli bir coğrafyada yaşayan toplulukların özellikle iktidara karşı bir tür sözcüsü ve söylem aracı hâline dönüşmüştür (s. 38)”. Aslında fıkra tiplerinin sadece “isimleri” tarihîdir. Fıkra türü içerisinde karşımıza çıkan tarihî kişiler aslında birer maskedir. Bu maskeyi takan ise halktır. Halk, kendi içerisinde ya da yönetim kademesinde eksik, hatalı ve yanlış bulduğu şeyleri fıkra tipi dediğimiz maske tipleri ile söyleyip anlatmakta ve de gerekli olan yerlere ulaştırmaktadır. Bu bakımdan Behlül Dâna ismi her ne kadar tarihî olsa da fıkralardaki Behlül Dâna anlatıldığı, duyulduğu ve yaşadığı toplumun kendisidir.

Fıkraların belirli bir anlatıcı tipi yoktur. Ancak söylem ve anlatma yeteneği güçlü olan insanlar bu türü daha iyi anlatır. Benzer şekilde fıkraların kesin ve değişmez karakter ve tipleri de yoktur. Hemen hemen herkes fıkralarda geçen bir karakter ve şahıs olabilir. Ancak söylem ve anlatım gücü güçlü olan anlatıcılar gibi “ders çıkarılacak”, “sözleri nasihat/öğüt olarak dinlenecek” güçlü fıkra tipleri ve şahısları vardır. Bu tip ve şahısların bulunduğu fıkralar daha çok yaygındır. Behlül Dâna da söz konusu bu tip ve şahıslardandır. Nasreddin Hoca merkezli gündelik konulu fıkralara hem gülünüp hem de Hoca’dan bir şeyler öğrenildiği gibi Behlül Dâna fıkralarına da hem gülünüp hem de tasavvufi ya da gündelik konular hakkında ondan bir şeyler öğrenilebilmektedir. Bu bakımdan Azerbaycan ve İran Türklerinin halk edebiyatı ürünlerindeki bu fıkraların Anadolu sahasında bilimsel bir şekilde incelenmesi çok önemlidir. Anadolu’da Behlül Dâna fıkralarının Azerbaycan ve İran coğrafyasına kıyasla daha az yayılmasını sebebi

bu sahada Nasreddin Hoca'nın daha yaygın olmasından kaynaklanmış olabilir. Bunun yanı sıra Anadolu'nun daha geç bir dönemde tamamen Müslümanlaşmış olması da sebep olarak gösterilebilir. Nitekim Nasreddin Hoca fıkralarının dinî konulardan daha çok gündelik Türk yaşantısı ile ilgili olduğu görülmektedir. Behlül Dâna fıkraları da aynı şekilde gündelik ve idarî konularda sıkça anlatılmıştır.

Kitap içerisinde üçüncü bölüm olarak yer alan Deli Görünüşlü Dâhi Behlül'ün Fıkralarındaki Tipolojisi adlı kısımda Behlül Dâna fıkraların yer alan tipolojiler incelenmiştir. İlk olarak da bu fıkraların asıl kahramanı-tipi olan Behlül Dâna tipolojisi ele alınmıştır. Behlül Dâna genel itibari ile görünüş bakımından eski püskü kıyafetler giyen ve deli olarak nitelendirilen ancak sözleri ve de cevapları ile çok zeki olduğu anlaşılan biridir. Ayrıca o, ağzı dualı biridir. Onun iki dünya ile iletişim kurabilme yeteneği de vardır. Bunlar ve bunlara benzer özelliklerinden dolayı Sarpkaya ve Solmaz, Behlül Dâna'yı bir tür şaman, veli ve derviş kimliğine yaklaştırmaktadır. Onlara göre bu fıkrâ tipi sosyo-kültürel, dinî ve mitik bir tiptir. Sarpkaya ve Solmaz Behlül Dâna tipini Türk fıkralarına bilimsel olarak kazandırmakla birlikte yapmış oldukları incelemelerle bu fıkrâ tipinin estetik ve eleştirel pozisyonunu da irdelemişlerdir. Behlül Dâna'nın tipoloji incelemesinin ardından derlenen bu fıkralardaki şahıs kadrosu kitap içerisinde incelenmiştir. Bu şahıs kadrosu ise genel biçimde Harun Reşad, Şah Abbas, padişah, kadılar, vezirler, komşular ve kadınlardan oluşmaktadır.

Kitap içerisinde yapılan incelemelerin ardından Sarpkaya ve Solmaz, her ne kadar yabancı kökenli olsa da Türk toplumu içerisinde fıkralarının yaşadığını ve kültürel olarak Türkleştiğini ifade ettikleri Behlül Dâna fıkraları ve onun tipolojisi hakkında birkaç sonuca varmışlardır. Bunlardan ilki toplum içerisinde “deli” olarak nitelendirilen Behlül Dâna'nın sosyal yapı içerisinde “düzeltici” rolünün olduğu hakkındadır. Behlül Dâna karşısında kim olursa olsun eğer olumsuz ve eksik bir durum varsa onu eleştirir. Bu eleştiri mizahidir. İkinci tespitleri de bu fıkraların oldukça geniş bir şahıs kadrosu olduğudur. Üçüncü olarak ise Behlül Dâna fıkraları cümlenin tam anlamı ile “güldürürken düşündürüyor” olması üzerinedir. Son olarak da Behlül'ün bütüncül bir kahraman olması ve onun sözlerinin öldürücü olmayan tam tersine “düzeltici” bir silah olarak kullanması ile ilgilidir. Behlül Dâna'nın tüm bu özelliklerini bir örnekte görmek için kitap içerisinden bir fıkrâ metnine bakmamız uygun olabilir:

“Behlül (İsimsiz)

(Zaferhah, 1379/2000: 154).

Halife, Behlül'e bir migdar [mikdar] pul verir ve deyir:

- Bu pulu apar [götür], muhtaclara payla.

Behlül pulu aparır, şehirde harada [nerede] bir belli-başlı var-dövlətli [tanınmış zengin] adam var idi, gapısın döyür ve pulları onlara paylayır. Sabahısı Halife, Behlül'ü çağırdırır ve deyir:

- Sen ki pulları aparır, dövlətli'lere paylayıbsan!

Behlül deyir:

- Men Allah’dan çoh bilirem? Onlar muhtacdılar ki Allah onlara veribdi!”

Verilen örnek fıkra metninde de görülebildiği üzere Behlül Dâna’nın eylemleri ve sözleri toplum içerisinde yanlış gördüğü durumların eleştirisi üzerinedir. Bunu bazen mizah-kara mizah şeklinde bazen de eylemsel boyutta gerçekleştirir. Bir destan kahramanı gibi (s. 14). o da fıkra kahramanı olarak “kılıç” işlevinde kullandığı sözlerini yanlış düzeltmek için kullanır. Behlül bu kullanımı ise estetiksel bir eleştiri tarzındadır. Çeşitli durumlara yaklaşımı bu bağlam üzerinde olmuştur.

Sonuç olarak yapılan bu çalışma ile birlikte Behlül Dâna fıkraları ilk defa müstakil bir şekilde tek bir kitap içinde toplanmış olup Behlül Dâna tipolojisi ve de şahıs kadrosu ele alınmıştır. Seçkin Sarpkaya ve Erhan Solmaz tarafından ortaya konan Behlül Dâna Fıkraları: Azerbaycan ve İran Türklerinin Fıkralarında Bir “Deli Görünüşlü Dâhi” Tipolojisi adlı bu kitap çalışması Behlül Dâna fıkraları araştırmaları açısından bir “kilometre taşı” olmuştur. Çünkü geçmiş dönemde sadece makalelerde dar kapsamlı olarak ele alınan bu fıkra tipi incelediğimiz kitapla birlikte artık daha farklı bir biçimde incelenip daha farklı çalışmalara kaynaklık edecektir.

Kaynakça

- Develliođlu, F. (2006). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat*. Aydın Kitabevi.
- Ekici, Metin vd. (2020). Anonim Halk Edebiyatı. Oğuz, M. Ö. (Ed.), *Türk halk edebiyatı el kitabı* (17. Baskı, s. 287-398). Grafiker Yayınları.
- Sarpkaya, S. & Solmaz, E. (2023). *Behlül Dâna fıkraları: Azerbaycan ve İran Türklerinin fıkralarında bir “deli görünüşlü dâhi” tipolojisi*. Divan Kitap.
- Türkmen, F. (1996). “Anadolu mizahında bazı İran ve Arap kökenli mizah tipleri”. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 1 (1), 1-7.